

Familien Bratlies historie

Mads Bratlie (1908-2007) kom til Gjøvik i 1917 sammen med familien. Foreldrene var Mathias Eberg Madsen, f. 1880 og Johanna Sofie Olsdatter, f. 1881. Mathias hadde en tvillingbror, Peter, og de var født på Bratli i Kilbotn ved Harstad. Foreldrene var Mads Olai Olsen, f. 1842 og Elen Margrethe Michaelsdatter, f. 1840. Peter døde allerede i 1881 av «halsesyge». Elen og Mads hadde også barna Anne Otilie, f. 1870, Ole Andreas Eberg, f. 1873, Elida Birgitte, f. 1875 og Peder Michael, f. 1883. Ved folketelling i 1910 er yrke for Mathias oppgitt å være «Contormand & Gaardbruger».

Landhandleri,
udmærket beliggende i Krydset af tvende Chauser og 10 Minutters Gang fra Slitu Jernbanestation samt ca. 6 Kilometer fra nærmeste Konkurrent er billig tilsalgs. Varebeholdning til Registreringspriser kan erholdes. Nærmere ved O. Bjerke, Torvgaden No. 11.

Landhandleriet på Slitu hadde vært på salg tidligere. Denne annonsen sto i Dagbladet 1887.

Eiendomshandler.
Øierud Landhandleri, Slitu, en av indre Smaalenenes største Forretninger, er av Landhandler Balstad solgt til Hr. M. Bratlie, Gaušvik.
Salget er formidlet ved D.N. Salf. Hundstad.

Indre Smaalenene 12.12.1914

Mathias og Johanne bosatte seg på Grøtavær, ytterst på Grytøya. Der fikk de barna Ester Marie, f. 1903, Ole Petter, f. 1905, Mads Olai, f. 1908, Judith, f. 1911, Solfrid Elfrida, f. 1912. Odd Fritjof ble født i 1916 på Øyestad etter at de hadde flyttet til Slitu.

Familien la i 1914 ut sørover på en lang ferd som skulle ende i Askim i Østfold.

Landhandleriet Øiestad på Slitu

Realisationen

fortsætter fremdeles. Særlig fremhæves:
 Skotøi, Hatter, Luer, Blaatoj, samt alt i Uldvarer for vinteren.
 En del Pyntesaker, Silke, Fløiel, Bløndestof, Agramaner, Rys-
 kont, Broderier og Garn til meget lave priser.
 Benyt anledningen.

M. Bratlie,
 Øierud Landhandleri, Slitu.

Indre Smaalenene 02.10.1916

Havre

**kjøpes fremdeles til høieste dags-
 pris mot kontant eller i varebytte.**
M. Bratli, Slitu.

Indre Smaalenene 15.11.1916

Til tross for at forretningen skulle
 opphøre kjøpte Mathias fortsatt inn
 varer.

Eiendomshandler.

Øierud Landhandleri, Slitu, en
 av indre Smaalenenes største For-
 retninger, er av Landhandler Bal-
 stad solgt til Hr. M. Bratlie,
 Gausvik.

Salget er formidlet ved D.N.-
 Saff. Hundstad.

Indre Smaalenene 12.12.1914

Der hadde de kjøpt Øierud Land-
 handleri på Slitu stasjon. Landhand-
 leriet ble betegnet som et av de største i
 Indre Smålenene og hadde et assortert
 vareutvalg. Dette omfattet skotøy, klær,
 matvarer, sement, redskap, dynamitt,
 kull og jern. Stasjonen hadde livlig
 trafikk og melkeleveranser til Oslo
 betydde mye.

Trods stigning

ken jeg, grundet ældre indkjøb, sælge de fleste slags mel- og colonial-
 varer betydelig under dagspris.
 Pent utvalg i: Manufaktur, skotøi, oversko, galoger, hatter,
 luer. Fyrkul paa lager.
 Havre kjøpes stadig til høieste dagspris.

M. Bratlie,
 Øierud landhandleri, — Slitu.

Indre Smaalenene 02.10.1916

Stor realisation.

Grundet salg av forretningen bortsælges fra nu av og indtil
 videre min kurante varebeholdning av alle slags til lave realisationspriser.
 Prima mel og kolonialvarer, dynamit, sement, kul, jern og kalk stadig
 paa lager.

Øierud Landhandleri,
 M. Bratlie, Slitu.

Indre Smaalenene 15.09.1916

Grunnen til at familien flyttet vites ikke, ei heller hvorfor de valgte Gjøvik. Men 15. september 1916 ble det annonsert «Stor realisation». De brukte resten av høsten på å selge ut og først 19. januar året etter ser det til at resten av varene i landhandleriet var borte.

Auktion og underhaandsalg

Onsdag den 24 januar kl. 10 fm. blir efter forlangende av M. Bratli, grundet salg av forretningen, auktion og underhaandsalg avholdt paa Øierud pr Slitu st til salg av: 1 bufé, senge, sluffesla, arbeids-sæle, nysølvsele, trillebør.

Manufaktur: blaatoier, sirts, stout, lærreder, bommesi, gardintøi, bolster, blusetøi, kjoletøi, drestøi, forsaker, vadmelbenklær, buse-ruller, undertøi av alle slags, strømper, vaatter, hatter, luer, skjjeri, kra-ver, snipper, slips, uldtepper, hestedækker, bomuldsgarn, broderier, blon-der, strikkegarn, skotøi, isenkram og kortvarer, hængsler, spader, spet, grep, gr, ter, bøtter, vaske- og pudseartikler, spiker, stift, netting, kram-per, colonial, hermetik og safter m. m.

O. Heen.

Realisationen

fortsetter endnu 8 dage. Priserne nedsat 10 pct
Endel byg og ruggørp væksælges langt under dagspris.
Havre kjøpes mot kontant og varebytte.

M. Bratlie,

Øierud Landhandleri, Slitu

Det ble annonsert raust for å avvikle forretningen. Disse sto i Indre Smaalenene 19. januar 1917.

Det er ikke kjent når de kom til Gjøvik, men 22. august 1918 ble firma M. Bratlie registrert hos sorenskriveren. Mathias E. Bratlie anførte da at han hadde bopel og forretningskontor i Gjøvik. Vareutvalget var nå inn-skrenket til å omfatte kolonialvarer og andre nødvendigheter til hushold-ningen. En avisannonse 22. april 1922 viser at Mathias hadde fått med seg en kompanjong og firmanavnet var da Bratlie og Fostvedt.

Hr. sorenskriveren i Toten,
Kap.

Herved anmeldes til firmaregistrering, at undertegnede Mathias E. Bratlie under firma **M. Bratlie** agter at drive handel i Gjøvik, hvor jeg har bopæl og forretnings-kontor.

Gjøvik den 22. august 1918.

M. Bratlie.

Registrert idag.

Totens sorenskriveri den 30. aug. 1918.

Olav Hohle,
edsv.

Norsk Kundgjørelsestidende 24.08.1918

Nøden i det nordlige Norge.

Øverst tilvenstre: Fiskerskibe i en av Lofotens Fjorde.

Nederst tilvenstre: Fiskerby i Lofoten (tilvenstre paa Billedet en for disse Egne typisk Kirke.

Tilhøire: Under Torskefiskeriet. — En liten Fiskergut.

Mathias Bratlie viste sitt nordnorske temperament da han i 1922 gikk inn i en avisdisputt med Johan Castberg om brennevinsforbudet. Dette ble innført i 1914 og i 1919 ble det holdt en rådgivende folkeavstemming om saken. Resultatet av denne støttet opprettholdelse av forbudet og fikk følger for handel med land som leverte vin og brennevin i bytte med norsk fisk. Da Frankrike, Spania og Portugal ikke lenger kunne eksportere sine alkoholholdige varer til Norge la de skyhøye tollsatser på norsk fisk. Etter hvert opphørte norsk fiskeeksport til disse landene, til stor skade for fiskerinæringen. I 1922 ble det arbeidet med oppmyking av forbudet, noe som førte til store debatter mellom tilhengere og motstandere.

Hr. Johan Castberg!
 Det er interessant at læse Deres Indlæg i «Vælgeren» med Overskrift: «Hvem fører national Politik?» Kan vi ikke med en Gang bli enige om at det er meget bekvemt og liketil at sitte her paa Oplandene og agitere for Forbud? Her har vi

Mathias Bratlie tok for seg Johan Castbergs syn på forbudspolitikken i et innlegg i Vestopland 29.04.1922

Mathias Bratlie hadde bolig og butikk i Trondhjemsveien 9, til høyre i bildet. Mjøsmuseet

En av tilhengerne av fortsatt forbud var Johan Castberg. Han var sorenskriver for Toten, Vardal og Biri og i flere perioder stortingsrepresentant for Arbeiderdemokratene. I et innlegg 26. april i 1922 i «Velgeren», som var organ for Arbeiderdemokratene, argumenterte Castberg sterkt for fortsatt brennevinsforbud. «Aa undvære traktater med Spanien og Portugal er et økonomisk offer, som det hele folk kan og maa bringe, naar det ikke kan undgaaes uten nedverdiggende opgivelse paa fremmed bud av norsk folkevilje og norsk

Etter ektemannens død drev Johanne Bratlie forretningen et års tid sammen med kompanjongen Fostvedt.

Brennevinsforbudet hindret ikke ølannonser.

Mathias Bratlie fikk med seg Nils Fostvedt som medeier, noe denne annonsen fra Vestopland 22.04.1922 viser.

kompanjongen, Nils Fostvedt. Pengene som Johanne fikk i oppgjør fra Fostvedt må hun ha forvaltet godt. I skatteligningene i årene før 2. verdenskrig står hun med formue på linje med de bedre situerte i Gjøvik. Hun engasjerte seg i politiken og sto på valgliste for Gjøvik Borgerparti. Johanne Bratli var styremedlem i det felles kommunale sykehuset i Gjøvik og hun var den første styreformannen for Gjøvik Husmorlag som ble stiftet i 1926. Hun var også en av stifterne av Gjøvik Handelsstands kvinneforening.

lovgivning.» Castberg mente altså at norsk fiskerinæring måtte betale prisen for å opprettholde forbudet mot import av vin og brennevin.

Mathias Bratlie hadde sin lokalpatriotiske innstilling fra Kilbotn og Grytøya i behold og også evne til å formulere sitt standpunkt. I «Vest-opland» skrev han 3. mai 1922 i et langt innlegg følgende, rettet mot Castberg: «*Det skulde være interessant om baade De, Halgjern, «Social-Demokraten»s Korrespondenter og samtlige Forbudsagitatorer isteden-for at sitte paa Sorenskrivergaard eller anden fast Gage (det har nemlig de fleste) for en Tid kunde bli forflyttet op til Lofoten eller Finmarken, hvor de skulde forsørge en stor Familie uten andre Midler end hvad de kunde hente op fra Sjøen.*»

Stort mer enn dette rakk ikke Mathias Bratlie å engasjere seg i brennevinspolitikken. Den 2. september døde han på Lillehammer etter en akutt blindtarmbetennelse, bare 42 år gammel.

Johanne Bratlie (1881-1967)

Etter at Mathias døde ble Johanne sittende igjen med forretningen og alle barna. Hun drev butikken et års tid før hun solgte sin andel til

Medaljer til ansatte i handelsgartneri

To ansatte ved Løfgrens Handelsgartneri ble i går hedret med Norges Vels Medalje for lang og tro tjeneste. Den ene er Edith Lyberg som er bestyrerinne på bukett- og kransbinderiet. Hun ble ansatt i firmaet 22. november 1948. Kontorsjef Mads Bratlie, som også ble tildelt medalje, har imidlertid vært i firmaet lengre. Han ble ansatt 1. februar 1944.

Ved en tilstelning hos firmaets innehaver i går kveld, ble de to overrakt medaljene samt en gave fra firmaet.

Fra venstre Edith Lyberg, Jan Løfgren, Knut Løfgren og Mads Bratlie.

Oppland Arbeiderblad 23.03.1979

Skistuas æresmedlemmer

GJØVIK: Som de første og sikkert ikke de siste ble forleden Aage Kristiansen og Mads Bratlie hedret med æresmedlemskap i Skistuas Venner. Gjen-

nom et langt liv har de begge hatt diverse styreverv og gjort en stor innsats for skistua. Kristiansen har vært medlem i 22 år og Bratlie i 33 år. På bildet ser vi

fra venstre nyvalgt formann i Skistuas Venner, Olaf Smestuen, Aage Kristiansen, Mads Bratlie og avtroppende formann Jan Andreassen.

Oppland Arbeiderblad 18.05.1995

Mads Bratlie (1908-2007)

Mads Bratlie ble født på Grøtavær på Grytøya i Harstad. Da han kom til Gjøvik i 1917 var han fortsatt bare guttungen. Han vokste opp i familiens butikkforetagender til Johanne solgte seg ut i 1923. Bransjen ble hans yrkesvalg og han gikk opp til handelsfagprøve i 1931. Den første arbeidsgiveren som fikk glede av Mads sine nyvunne kunnskaper var entreprenørfirmaet Kaare Backer AS. De hadde påtatt seg store kontrakter på Herøya i Porsgrund, og der arbeidet Mads som regnskapsmann.

Hjemme i Gjøvik igjen ble han boende i Trondhjemsveien 9. Derfra var det ikke lange vegen til det som skulle bli hans langvarige arbeidsplass, Løfgren gartneri. Her steg han i gradene og ble firmaets kontorsjef. Hos Løfgren skulle han også finne sin framtidige kone, Herborg Nygaard.

Herborg Nygaard Bratlie

Herborg Nygaard (1908-1987)

Herborg Nygaard var datter av Thea Granum (1870-1949) og Adolf Nygaard (1871-1949). Adolf var sønn av Berte Christiansdatter Dalborgen (1849-1888) og Hans Petter Nygaard (1846-1920). Hans Petter var gardbruker på Nygaard men tok etter hvert også over Dalborgen idet Berte hadde odel. Han overdro Dalborgen til Adolf som etter få år kom i økonomiske problemer. På grunn av dette solgte han garden til sakfører Adolf Skattum.

Adolf var gift med Thea Granum (1870-1949) fra Søndre Land. De fikk barna Borghild, f. 1900, Halfdan, f. 1901, Gunvor, f. 1903, Thoralf, f. 1904, Arnhild, f. 1904, Kristian, f. 1906, Herborg, f. 1908 og Marit, f. 1911. Familien flyttet til Eina hvor Adolf forpaktet garden Jutulrud. I 1920 bodde de i «Villa Grytting» på Eina og Adolf var da gardsarbeider. De fire yngste barna bodde sammen med dem. Herborg er ved denne folketellingen pussig nok også oppført som bosatt på Viken hos sin grandtante Johanne Mustad.

Herborg begynte hos Løfgrens gartneri der hun fikk opplæring i blomsterfaget. Der traff hun også Mads Bratlie som hun senere skulle gifte seg med. Sammen med søsteren Arnhild bodde Herborg i Storgata 8 i Gjøvik i 1935. I 1942 bodde hun hos Margit og Halfdan Pettersen-Moe i Marcus Thranesgate 24. Så ble det giftermål med Mads Bratlie i 1945 og de bosatte seg i hans hjem i Trondhjemsveien 9. Her fikk de sønnene Arne i 1947 og Morten i 1948.

Herborg fikk hendene fulle med to små barn. I tillegg hadde hun svigermor Johanne i huset. Etter hvert kunne hun delta i foreningslivet, og det var husmorlaget som fikk glede av hennes innsats. Mads hadde sine interesser innen korsang og var formann i Gjøvik Mannskor en årrekke. Han gjorde også en stor innsats for Skistua og ble hedret med æresmedlemskap etter 33 års virke.

Johanne Bratlie døde i 1967. Da valgte Herborg og Mads å kjøpe den sjarmerende trevillaen i Christiesgate 1. Herborg døde i 1987. Mads ble en gammel mann og døde i 2007, 99 år gammel.

Herborg Bratlie, Marit Nygaard og Mads Bratlie

Fra Arne Bratlies dåp i 1947. Herborg sitter med Arne på fanget. Bak fra venstre: Adolf Nygaard, Ludvig Nygaard, Ragnhild Nygaard, Halvard Nygaard, Anna Nygaard, Thea Nygaard, Arnhild Nygaard, Solveig Bratlie og Johanne Bratlie

Fra Bjarne Nygaards 80-årsdag i 1963. Bak fra venstre: ukjent, Herborg Bratlie, Bjarne Nygaard, Arnhild Nygaard og Mads Bratlie. På motsatt side: Elisabeth Nygaard, Arne Bratlie og Arne Lund (delvis skjult)

Herborg Nygaard Bratlie

Herborg og Mads Bratlie kjøpte i 1947 Christiesgate 1 og flyttet dit med sønnene Arne og Morten. Huset var bygget i 1912 og de første beboerne var lærerne Beate Huuse Wangensten og Borghild Hannevig Nielsen. I 1916 solgte de eiendommen til skogforvalter Edvard Bull som året etter overdro det til kjøpmann Andreas Sæther. Gullsmed Lars Gullhagen overtok huset i 1927.

Kilder:

Arne Bratlie

Nasjonallbiblioteket: Norske aviser